

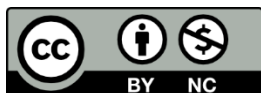
**Augstākās izglītības institūciju
mākslīgā intelekta pārvaldnieks
(*Artificial Intelligence Manager for Higher Education*):
Kvalifikācijas profils**

Dokumenta metadati

Projekta nosaukums	Mākslīgā intelekta iespēju, resursu un spēju veicināšana augstākās izglītības iestāžu efektīvai pārvaldībai
Akronīms	FORCE AI
Atsauces numurs	2024-1-DE01-KA220-HED-000250975
Finansējuma programma	Erasmus+, sadarbības partnerības augstākajā izglītībā – KA2
Rezultāta nosaukums	Augstākās izglītības institūciju mākslīgā intelekta pārvaldnieks: Kvalifikācijas profils
Darba pakete	Darba pakotne 2 – Perspektīvu un vajadzību kartēšana saistībā ar mākslīgā intelekta integrāciju augstākajā izglītībā
Vadošais partneris	Fachhochschule des Mittelstands
Līdzdalībnieki	Twente Universitāte, Anadolu Universitāte, Biznesa, mākslas un tehnoloģiju augstskola RISEBA
Valoda	Latviešu
Izdošanas datums	Septembris 2025
Izplatīšanas līmenis	Publisks

Lietošanas noteikumi

Šis darbs ir licencēts saskaņā ar Attribution-NonCommercial-4.0 International License (CC BY-NC-4.0). Šo darbu var kopēt un izplatīt jebkurā vidē vai formātā, pārveidot vai transformēt saskaņā ar šādiem noteikumiem:

Attribution: lūdzu, norādiet šī darba autoru šādi: Erasmus+ projekta „[Fostering Opportunities, Resources, and Capabilities in AI for Effective Management of Higher Education Institutions \(FORCE AI\)](#)” partnerība, norādiet [saiti](#) uz licenci un norādiet, vai ir veiktas izmaiņas;

Nekomerciāla izmantošana: šo darbu nedrīkst izmantot komerciāliem nolūkiem.

CC BY-NC-4.0 licence attiecas tikai uz šī darba tekstuālo saturu, nevis uz izmantotajiem attēliem. Visas attēlu autortiesības pieder to īpašniekiem.

Attēla avots: Adobe Stock, autors Rajiv, izveidots ar AI.

Finansiālais atbalsts

Finansēts no Eiropas Savienības līdzekļiem. Tomēr izteiktie viedokļi un uzskati ir tikai autora(-u) viedokļi un ne vienmēr atspoguļo Eiropas Savienības vai Nacionālās aģentūras DAAD viedokli. Ne Eiropas Savienība, ne Nacionālā aģentūra DAAD nevar būt atbildīgas par tiem.

**Co-funded by
the European Union**

Ar atbalstu no

Saturs

Ievads	3
Metodika.....	3
Kvalifikācijas profils īsumā	4
1. dimensija: AIM4HE uzdevumi	5
UZDEVUMS 1: Stratēģiskās orientācijas definēšana	5
Uzdevums 2: AI ieviešanas iniciatīvu pārvaldība	5
Uzdevums 3: Personāla un organizatorisko vienību pilnvarošana.....	5
Uzdevums 4: AI izglītības kultūras veicināšana.....	6
2. dimensija: AIM4HE kompetenču profils	6
AI izglītība	6
Stratēģiskā vadība	7
Inovācijas un pārmaiņu vadība	7
Ētika, integritāte un sociālā atbildība	7
Komunikācija un sadarbība	8
Kapacitātes veidošana	8
3. dimensija: Profesionālās kvalifikācijas	9
AIM4HE institucionālā loma un pozicionēšana	9
Secinājumi un perspektīvas	10
Atsauces.....	11

Levads

Mākslīgā intelekta (AI) pieaugošā izplatība augstākajā izglītībā rada iestādēm jaunus stratēģiskus, tehniskus un ētiskus izaicinājumus. Lai tos sistemātiski risinātu, augstākās izglītības iestādēm (HEI) ir nepieciešami profesionāļi, kuri spēj veidot AI stratēģisko integrāciju atbildīgā, tehniski pamatotā un starpdisciplinārā veidā. Šie profesionāļi atbilst jaunai lomai – AI menedžerim augstākajā izglītībā (AIM4HE) –, kam nepieciešams skaidri definēts kvalifikācijas profils.

Šajā dokumentā prezentētais kvalifikācijas profils izklāsta AIM4HE lomas galvenos uzdevumus, kompetences, profesionālās kvalifikācijas un institucionālos priekšnosacījumus. Tas tika izstrādāts Erasmus+ projekta **“Mākslīgā intelekta iespēju, resursu un spēju veicināšana augstākās izglītības iestāžu efektīvai pārvaldībai” (FORCE AI)** ietvaros, sadarbojoties partneriem no Vācijas, Turcijas, Latvijas un Nīderlandes.

Projekta mērķis ir pilnvērtīgi atraisīt AI potenciālu augstākajā izglītībā – sākot no administratīvajiem procesiem līdz studentu atbalstam –, izstrādājot rīkus, resursus un apmācību risinājumus, kas ļauj iestādēm efektīvi pārvaldīt digitālās transformācijas procesus. Projekts izvirza trīs galvenos mērķus: pirmkārt, identificēt būtiskās kompetences un lomas, kas nepieciešamas efektīvai AI pārvaldībai augstākās izglītības iestādēs; otrkārt, apvienot šīs kompetences vienotā AIM4HE kvalifikācijas profilā; treškārt, izstrādāt un pilotēt pielāgotu tiešsaistes apmācību programmu, kas sagatavo dalībniekus AIM4HE lomas uzņemšanai.

Papildu informācija par projektu ir pieejama tīmekļa vietnē www.force-ai.eu.

AIM4HE kvalifikācijas profils ir izstrādāts kā standartizēts un starpvalstu līmenī saderīgs modelis. Tas kalpo kā praktisks atsaucē avots augstākās izglītības iestāžu lēmumu pieņemējiem, tālākizglītības nodrošinātājiem, izglītības tehnoloģiju speciālistiem un politikas veidotājiem, kuri vēlas veicināt AI pārvaldības profesionalizāciju Eiropas augstākās izglītības telpā.

Metodika

AIM4HE kvalifikācijas profils tika izstrādāts, apvienojot empīrisko pētījumu un sistemātisku literatūras pārskatu AI prasmju un pārvaldības jomā. Abi pētījuma virzieni tika īstenoti FORCE AI projekta ietvaros.

Empīriskais pētījums ietvēra kvantitatīvu starpvalstu aptauju, izmantojot standartizētu tiešsaistes anketu, kam sekoja kvalitatīvas fokusa grupu diskusijas ar izglītības un tehnoloģiju jomas ieinteresētajām personām. Šīs aktivitātes tika īstenotas kā FORCE AI projekta sākuma posms.

Tiešsaistes aptauju izstrādāja FORCE AI partnerība, balstoties uz aktuālo pētniecības literatūru AI jomā un piemērojamo tiesisko regulējumu, tostarp Eiropas Savienības Mākslīgā intelekta aktu un UNESCO ieteikumu par mākslīgā intelekta ētiku (UNESCO, 2023). Aptaujā tika apkopotas atbildes no 387 respondentiem 13 valstīs. Rezultāti atklāja ne tikai AI integrācijas pašreizējo stāvokli augstākās izglītības iestādēs, bet arī skaidru nepieciešamību pēc centralizētas un profesionālas AI pārvaldības.

Katrā no FORCE AI partnervalstīm tika organizēta viena fokusa grupa, kopumā četras fokusa grupas ar 44 dalībniekiem, tostarp augstākās izglītības iestāžu darbiniekiem no dažādām struktūrvienībām un studentiem. Fokusa grupu diskusijas ļāva precizēt AIM4HE nepieciešamās kompetences, profesionālās kvalifikācijas un institucionālās pārvaldības struktūras.

Empīriskā pētījuma rezultāti tika analizēti un publicēti pētījuma ziņojumā, kas ir brīvi pieejams lejupielādei angļu, holandiešu, vācu, latviešu un turku valodā projekta tīmekļa vietnē:

<https://force-ai.eu/results-2/>.

Noslēgumā iegūtie secinājumi tika salīdzināti ar esošajām starptautiskajām sistēmām un kompetenču ietvariem, lai nodrošinātu, ka galīgais AIM4HE kompetenču saraksts atbilst jaunākajām tendencēm un prasībām AI pārvaldības jomā. Konsultētā literatūra un izmantotie avoti ir uzskaitīti dokumenta noslēguma sadaļā “Atsauces”.

Kvalifikācijas profils īsumā

AIM4HE kvalifikācijas profils ir strukturēts ap trim savstarpēji saistītām dimensijām: uzdevumiem, kompetencēm un profesionālajām kvalifikācijām. Šīs dimensijas kopumā raksturo prasības un pienākumus, kas nepieciešami efektīvai un atbildīgai mākslīgā intelekta pārvaldībai augstākās izglītības iestādēs. Zemāk sniegtais kopsavilkums piedāvā koncentrētu ieskatu AIM4HE lomas būtībā.

DIMENSIJA	APRAKSTS
UZDEVUMI	● AI stratēģiju izstrāde ● AI ieviešanas projektu vadība ● Universitātes personāla pilnvarošana ● AI izglītības kultūras veicināšana
KOMPETENCES	● AI izglītība ● Stratēģiskā vadība ● Inovāciju un pārmaiņu vadība ● Ētika, integritāte un sociālā atbildība ● Komunikācija un sadarbība ● Kapacitātes veidošana
PROFESIONĀLĀ KVALIFIKĀCIJA	● Pabeigta augstākā izglītība (maģistra grāds vai tam līdzvērtīga kvalifikācija) attiecīgajā jomā ● Vairāku gadu profesionālā pieredze augstākajā izglītībā vai digitālajā sektorā

- Papildu kvalifikācijas, piemēram, projektu vadībā, datu aizsardzībā vai mākslīgā intelekta ētikā.

1. tabula: AIM4HE kvalifikācijas profila kopsavilkums

Detalizēts katras dimensijas skaidrojums ir sniegts turpmākajās dokumenta sadaļās.

1. dimensija: AIM4HE uzdevumi

AIM4HE ieņem centrālu lomu AI stratēģiskās, operatīvās un organizatoriskās integrācijas veidošanā augstākās izglītības iestādēs. Šīs lomas uzdevumus var strukturēt četrās savstarpēji saistītās darbības jomās: stratēģiskās orientācijas definēšana, ar AI saistītu iniciatīvu īstenošana, personāla un organizatorisko vienību pilnvarošana, kā arī AI izglītības kultūras veicināšana.

UZDEVUMS 1: Stratēģiskās orientācijas definēšana

Stratēģiskajā darbības jomā AIM4HE galvenā atbildība ir institucionālās AI stratēģijas izstrāde, ieviešana un nepārtraukta pilnveidošana. Šī stratēģija aptver ne tikai tehnoloģisko inovāciju aspektus, bet arī juridiskos, ētiskos un izglītības politikas ietvarus.

AIM4HE konsultē augstākās izglītības iestādes vadību, fakultāšu vadītājus un kvalitātes vadības struktūras par AI sistēmu iespējām un riskiem, kā arī atbalsta atbilstošu vadlīniju, procedūru un iekšējo regulējumu izstrādi, tostarp AI balstītas lēmumu pieņemšanas atbalsta jomā.

Papildus tam AIM4HE aktīvi iesaistās valsts un Eiropas līmeņa diskusijās par digitālās augstākās izglītības attīstību un veicina stratēģisko finansēšanas instrumentu un regulatīvo izmaiņu pārneši institucionālos rīcības plānos.

2. uzdevums: AI ieviešanas iniciatīvu pārvaldība

Šajā darbības jomā AIM4HE kompetencē ietilpst sistemātiska AI lietošanas gadījumu identificēšana un izvērtēšana galvenajās augstākās izglītības iestādes darbības jomās: studiju procesā, pētniecībā, administrācijā un studentu atbalsta pakalpojumos.

AIM4HE ierosina un atbalsta ar AI saistītus projektus, koordinē starpdisciplināras komandas un uzrauga AI tehnoloģiju atlasī, ieviešanu un efektivitātes novērtēšanu. Šajā lomā AIM4HE darbojas kā saskarnes punkts starp iekšējām struktūrvienībām un ārējiem pakalpojumu sniedzējiem, tehnoloģiju partneriem un akreditācijas institūcijām. Īpaša uzmanība tiek pievērsta AI risinājumu atbilstībai juridiskajiem un ētiskajiem principiem, jo īpaši datu aizsardzības, pārredzamības un algoritmiskās taisnīguma nodrošināšanas aspektiem.

3. uzdevums: Personāla un organizatorisko vienību pilnvarošana

Trešā, visaptverošā darbības joma attiecas uz personāla un organizatorisko vienību pilnvarošanu darbā ar AI. AIM4HE izstrādā un īsteno profesionālās pilnveides pasākumus akadēmiskajam un administratīvajam personālam, vienlaikus veicinot institucionālu attīstību, kas balstīta inovācijām atvērtā un reflektīvā organizācijas kultūrā. Šī darbības joma ietver arī

iekšējo zināšanu apmaiņas formātu, prakses kopien un eksperimentālo vidi (piemēram, “dzīvo laboratoriju”) izveidi, kurās tiek testēti un attīstīti atbildīgas AI izmantošanas risinājumi. Tādējādi AIM4HE sniedz būtisku ieguldījumu digitālo kompetenču ilgtspējīgā integrācijā un koordinētas digitālās transformācijas veidošanā augstākās izglītības iestādēs.

4. uzdevums: AI izglītības kultūras veicināšana

AIM4HE veicina kopīgas izpratnes veidošanu par AI iespējām, riskiem un institucionālajām sekām augstākās izglītības kontekstā. Tas ietver AI izglītības kultūras stiprināšanu visā iestādē, sekmējot atklātību, kritisku refleksiju un atbildīgu inovāciju. Šim nolūkam AIM4HE veicina dialogu starp dažādām ieinteresētajām personām, izstrādā iekļaujošus un mērķauditorijai pielāgotus komunikācijas formātus un nodrošina pārredzamu informācijas apriti par AI iniciatīvām. Papildus tam AIM4HE izstrādā iekšējos komunikācijas rīkus, dokumentāciju un informētības veicināšanas pasākumus, kas stiprina uzticēšanos un saskaņotību ar AI saistītajos pārmaiņu procesos.

2. dimensija: AIM4HE kompetenču profils

AIM4HE loma prasa integrētu un daudzdimensionālu kompetenču kopumu, kas apvieno tehniskās zināšanas mākslīgā intelekta jomā ar stratēģisko vadību, inovāciju un pārmaiņu vadības prasmēm, kā arī augstiem ētikas, sociālās atbildības un komunikācijas standartiem. Papildus tam AIM4HE profesionāļiem ir jāspēj sistemātiski veidot institucionālās zināšanas, izmantojot mācību un apmācību pasākumus, kas atbilst Eiropas un starptautiskajām izglītības stratēģijām.

Zemāk aprakstītās kompetenču jomas veido pamatu AIM4HE uzdevumu un pienākumu izpildei. Tās kalpo kā vadlīnijas personāla atlases un pieņemšanas procesos, profesionālās pilnveides un apmācību programmu izstrādē, kā arī augstākās izglītības iestāžu stratēģiskajā pozicionēšanā digitālās transformācijas kontekstā.

AI prasmes

AI izglītības kompetence ietver konceptuālu, analītisku un kritisku izpratni par mākslīgā intelekta sistēmām augstākās izglītības kontekstā. No AIM4HE profesionāļiem tiek sagaidīts, ka viņi spēj novērtēt AI modeļus, datu atkarības, sistēmu arhitektūras un piemērošanas vidi, kā arī identificēt ilgtspējīgas un institucionāli atbilstošas izmantošanas iespējas.

Konkrētās kompetences ietver:

- algoritmisko struktūru, datu atkarību, modeļu ierobežojumu un sistēmu savietojamības izvērtēšanu augstākās izglītības kontekstā;
- institucionālās digitālās infrastruktūras analīzi AI gatavības novērtēšanai, tostarp energoefektivitātes un sistēmu savietojamības aspektus;
- AI sistēmu novērtēšanu pēc funkcionalitātes, piemērošanas jomu un potenciālās ietekmes;

- AI risinājumu atlasī universitāšu specifiskām lietojumprogrammām.

Stratēģiskā vadība

Stratēģiskās vadības kompetence nodrošina, ka ar AI saistītie lēmumi ir saskaņoti ar augstākās izglītības iestādes misiju, vīziju un sabiedrisko atbildību. Tā ietver spēju vadīt institucionālas pārmaiņas, ievērot ētiskos principus un proaktīvi reaģēt uz tehnoloģiskajām un normatīvajām izmaiņām.

- Institucionālo stratēģiju un ceļvežu izstrāde AI ieviešanai, kas atbilst misijai, vīzijai un sabiedriskajai atbildībai
- Ētisko AI izaicinājumu zināšanu piemērošanu — tostarp datu aizsardzību, pārredzamību, nediskrimināciju un regulatīvos ietvarus, piemēram, AI likumu —, lai vadītu atbildīgu AI lēmumu pieņemšanu,
- Organizatorisko pārmaiņu vadīšana un kultūras pretestības pret AI ieviešanu novēršana
- scenāriju plānošanu un prognozēšanu, lai paredzētu tehnoloģiskās un normatīvās izmaiņas.

Inovācijas un pārmaiņu vadība

Inovācijas un pārmaiņu vadība ir vērsta uz starpdisciplināru AI iniciatīvu efektīvu koordināciju. Tā prasa pieredzi projektu un pārmaiņu vadībā, kā arī spēju piemērot elastīgas un līdzdalības pieejas, kas atbalsta institucionālo transformāciju. Konkrētās kompetences ietver:

- starpdisciplināru AI projektu vadību, izmantojot inovatīvas projektu un pārmaiņu vadības metodes;
- Agilu rīku un līdzdalības inovāciju formātu (piemēram, dizaina domāšana, kopradīšana) piemērošanu;
- Ar AI saistīto profesionālās pilnveides pasākumu efektivitātes novērtēšanu, izmantojot atbilstošus novērtēšanas instrumentus;
- galveno veikspējas rādītāju (KPI) izmantošanu integrācijas vadībai un izvērtēšanai.

Ētika, integritāte un sociālā atbildība

Ētiskā vadība ir neatņemama prasība atbildīgai AI integrācijai augstākajā izglītībā. No AIM4HE profesionāļiem tiek sagaidīts, ka viņi darbojas kā ētiskas prakses paraugs un nodrošina atbilstību normatīvajam regulējumam, institucionālajiem ētikas standartiem un plašākiem sociālās atbildības principiem. Konkrētās kompetences ietver:

- Atbildīgas AI ieviešanas vadīšana saskaņā ar ētikas standartiem un normatīvajiem aktiem;
- Ētiskas vadības un parauga lomas pildīšana institucionālajā AI transformācijā,
- Ilgtspējīgas un videi draudzīgas prakses integrēšanu ar AI saistītajos lēmumu pieņemšanas procesos.

Komunikācija un sadarbība

Efektīva AI pārvaldība balstās uz mērķtiecīgu komunikāciju un sadarbību starp dažādām institucionālajām un ārējām ieinteresētajām personām. AIM4HE profesionāļiem ir jādemonstrē augsta līmeņa starppersonu, starpkultūru un tiklošanās prasmes.

Konkrētās kompetences ietver:

- Komunikācijas un dialoga veicināšanu, kā arī uzticības veidošanu ar akadēmiskajām, administratīvajām un tehniskajām ieinteresētajām personām;
- sadarbību ar IT struktūrvienībām un ārējiem pakalpojumu sniedzējiem iepirkuma, testēšanas un integrācijas procesos;
- starpkultūru un daudzvalodu komunikācijas prasmju pielietošanu starptautiskās sadarbības kontekstā;
- institucionālu un starpnozaru sadarbības tīklu un partnerību veidošanu.

Kapacitātes veidošana

Kapacitātes veidošanas kompetence uzsver AIM4HE profesionāļu multiplikatora lomu institucionālajā attīstībā. Tā ietver atbildību par mācīšanās kultūras veicināšanu, izstrādājot pedagoģiski pamatotas apmācību programmas un saskaņojot tās ar Eiropas un starptautiskajām izglītības stratēģijām.

Konkrētās kompetences ietver:

- Pedagoģiski pamatotu apmācību programmu izstrāde, lai integrētu AI mācībās, pētniecībā un tālākizglītībā.
- ¹²Mācību un apmācību pasākumu saskaņošana ar Eiropas un globālajām digitālās izglītības stratēģijām (piemēram, Boloņas process³, ES digitālās izglītības rīcības plāns 2021.

Sešas iepriekš minētās kompetenču jomas kopā veido AIM4HE starpdisciplināru un daudzpusīgu kompetenču profilu, kas spēj stratēģiski vadīt, īstenot un veicināt atbildīgu, inovatīvu un ilgtspējīgu mākslīgā intelekta izmantošanu augstākās izglītības iestādēs.

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0624>

² <https://www.unesco.org/sdg4education2030/en>

³ <https://education.ec.europa.eu/education-levels/higher-education/inclusive-and-connected-higher-education/bologna-process>

3. dimensija: profesionālās kvalifikācijas

Nemot vērā AIM4HE lomas hibrīdo raksturu, kas atrodas informācijas tehnoloģiju, izglītības, administrācijas un institucionālās pārvaldības saskares punktā, šī loma prasa **starpdisciplināras profesionālās kvalifikācijas**. Tās apvieno akadēmisko pamatu ar praktisku pieredzi tehnoloģiju un augstākās izglītības stratēģiskās attīstības jomā. AIM4HE profesionāļiem ir jādemonstrē padziļināta izpratne par mākslīgā intelekta tehnisko, pedagoģisko, juridisko un organizatorisko aspektu savstarpējo mijiedarbību.

Potenciālajam AIM4HE kandidātam ir jābūt maģistra līmeņa (vai līdzvērtīgai) **akadēmiskajai kvalifikācijai** vienā no šādām vai saistītām jomām: datu zinātne, datorzinātne, izglītības zinātnes ar uzsvaru uz izglītības tehnoloģijām, informācijas pārvaldība, publiskā pārvaldība, inovāciju vadība vai augstākās izglītības attīstība. Izņēmuma gadījumos var tikt atzītas **līdzvērtīgas kompetences**, kas iegūtas profesionālās pilnveides un pierādītas praktiskās pieredzes rezultātā, jo īpaši, ja tās ir apliecinātas ar formalizētām mikro-kvalifikācijām vai kompetenču validācijas procedūrām.

Papildus akadēmiskajai kvalifikācijai tiek sagaidīta vairāku gadu **atbilstoša profesionālā pieredze**, vēlams augstākās izglītības iestādēs vai saistītās valsts izglītības un pētniecības organizācijās. Kandidātiem jāspēj pierādīt iesaisti digitālās transformācijas procesos, jo īpaši saistībā ar AI lietojumprogrammām, datu analītiku, digitālajiem mācību risinājumiem vai kvalitātes nodrošināšanas sistēmām.

Īpaši vērtīga ir **pieredze darbā starpdisciplinārās komandās**, kas apvieno tehniskās, ētiskās, juridiskās un didaktiskās perspektīvas. Par priekšrocību tiek uzskatītas **zināšanas par Eiropas regulām un iniciatīvām**, piemēram, Vispārīgo datu aizsardzības regulu (GDPR)⁴, AI likumu⁵ vai Eiropas izglītības telpu⁶. Ieteicamas **papildu kvalifikācijas** tādās jomās kā projektu vadība, pārmaiņu vadība, datu aizsardzība, AI ētika vai digitālās augstākās izglītības didaktika.

Nākotnes AIM4HE profesionāļiem jādemonstrē arī **augsta motivācija nepārtrauktai mācīšanās procesā un apņemšanās regulāri pilnveidot savas kompetences**. Dalība starptautiskās konferencēs, Eiropas sadarbības projektos un sertificētās tālākizglītības programmās AI pārvaldības jomā tiek uzskatīta par būtisku profesionālās izaugsmes sastāvdaļu.

AIM4HE institucionālā loma un pozicionēšana

AIM4HE efektivitāte lielā mērā ir atkarīga no tā organizatoriskās integrācijas un funkcionālās pozicionēšanas augstākās izglītības iestādes struktūrā. Kā **stratēģiska saskarnes loma** AIM4HE jāspēj darboties horizontāli visās institūcijas struktūrvienībās, ietekmēt lēmumu pieņemšanas procesus un aktīvi veicināt institucionālās attīstības stratēģiju īstenošanu.

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj/eng>

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32024R1689>

⁶ <https://education.ec.europa.eu/>

Funkcionālā pozicionēšana **var atšķirties atkarībā no iestādes struktūras un pārvaldības modeļa**, piemēram, AIM4HE var tikt integrēts augstākās vadības līmenī, digitālās transformācijas vienībā, stratēģiskās attīstības nodaļā vai digitalizācijas un mācību inovāciju centrā. Formālā piederība konkrētai struktūrvienībai ir mazāk nozīmīga nekā institucionālā ietekme, lomas redzamība un skaidri definēts mandāts.

Galvenās institucionālās saskarnes ietver akadēmiskos vadītājus, programmu direktorus, administratīvos vadītājus, IT un datu centrus, datu aizsardzības un juridiskos departamentus, kvalitātes vadību, iekšējos tālākizglītības sniedzējus un universitāšu mācību centrus. AIM4HE darbojas kā koordinējoša iestāde un konsultējošs partneris atbildīgā AI integrācijā. Šajā lomā AIM4HE ir starpnieks starp tehnoloģiskajām inovācijām un institūcijas pedagoģiskajām, administratīvajām un stratēģiskajām prasībām.

AIM4HE efektīvai integrācijai nepieciešami arī atbilstoši resursi. Tie ietver personāla atbalstu (piemēram, projektu asistentus vai nozares ekspertus), finanšu resursus izmēģinājuma projektiem, profesionālo attīstību un ārējo konsultāciju, kā arī institucionālo atbalstu sabiedrisko attiecību un tīklošanas jomā. Daudzos gadījumos AIM4HE var būt arī daļa no paplašinātas komandas vai “digitālās vadības klastera”, kas apvieno dažādas inovāciju funkcijas (piemēram, datu pārvaldnieks, EdTech koordinators, digitālās stratēģijas vadītājs).

Kopumā AIM4HE jāuzskata par sistēmisku, starpiestāžu vadības funkciju. Veiksmīga institucionālā integrācija tiek panākta, ja amata ieņēmējs ir ilgtspējīgi iekļauts plānošanas, vadības un kvalitātes nodrošināšanas procesos, viņam ir starpdienestu rīcības joma un viņš tiek atzīts par redzamu digitālo pārmaiņu virzītāju universitātē.

Secinājumi un perspektīvas

AIM4HE kvalifikācijas profils, ko izstrādājusi starpvalstu FORCE AI partnerība, uzsver nepieciešamību pēc holistiskas profesionālās lomas, kas apvieno tehnisko kompetenci, stratēģisko vadību, ētisko atbildību un augsta līmeņa komunikācijas un pedagoģiskās prasmes. Integrējot sešas galvenās kompetenču jomas, profils piedāvā saskaņotu ietvaru, kas savieno stratēģijas izstrādi, projektu īstenošanu, personāla pilnvarošanu un izglītības kultūras veidošanu ar plašākām digitālās transformācijas prasībām augstākajā izglītībā. Kā starptautisks atsauces modelis AIM4HE kvalifikācijas profils atbalsta augstākās izglītības iestādes, politikas veidotājus un apmācību nodrošinātājus AI pārvaldības profesionalizācijā, vienlaikus stiprinot Eiropas augstākās izglītības digitālo gatavību un inovācijas kapacitāti.

Nākamajā attīstības posmā AIM4HE kvalifikācijas profils kalpos par pamatu atbilstošas mācību programmas un apmācību programmas izstrādei, lai sagatavotu profesionālus AIM4HE lomas īstenošanai. Vienlaikus profils ir veidots kā dinamisks un attīstāms dokuments, kas tiks sistemātiski pārvērsts zināšanās, prasmēs un kompetencēs, pamatojoties uz ESOK⁽⁷⁾ shēmu, ar mērķi padarīt to atbilstošu ES darba tirgu, izglītības un apmācības vajadzībām.

⁷ <https://esco.ec.europa.eu/en/about-esco/what-esco>

Atsauces

BenMensaoud, F. (2024, 17. septembris). Nepieciešamās kompetences un prasmes mūsu jaunajā AI pasaulē: sintēze izglītības reformai. EDUCAUSE: Jaunās tehnoloģijas un tendences. Atsauce: <https://er.educause.edu/articles/2024/9/must-have-competencies-and-skills-in-our-new-ai-world-a-synthesis-for-educational-reform>

ES (27.02.2024). AI likuma augsta līmeņa kopsavilkums. Atsauce: <https://artificialintelligenceact.eu/high-level-summary/>

OECD (2024). Apmācību piedāvājums zaļajai un AI pārejai: darbinieku apgūšana ar pareizajām prasmēm, prasmju pareiza apguve. OECD Publishing, Parīze. <https://doi.org/10.1787/7600d16d-en>

Punie, Y., & Redecker, C. (2017). Eiropas izglītotāju digitālo prasmju pamatnostādnes: DigCompEdu. Eiropas Savienības Publikāciju birojs, Luksemburga. Pieejams: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC107466>

UNESCO (2021). Ieteikums par mākslīgā intelekta ētiku. Atsauce: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000381137>